

Utredningen om Inrättande av
Utbetalningsmyndigheten
Fi 2022:01

Remissvar från Utredningen Fi2022:01 på betänkandet SOU 2023:69 Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen

Utredningen Fi2022:01 om inrättande av Utbetalningsmyndigheten har fått möjlighet att lämna remissynpunkter på betänkandet *SOU 2023:69 Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen*.

Utredningen välkomnar utökade förutsättningar att utbyta information för att tillgodose brottsbekämpningens behov och ser positivt på att Utbetalningsmyndigheten föreslås att omfattas av nya uppgiftsskyldigheter i förhållande till de brottsbekämpande myndigheterna.

Utredningen lämnar följande synpunkter på förslagen.

1. De rättsliga förslagen

Risk för restriktiv tolkning och uteblivna effekter vid intresseavvägning av rutinmässiga överföringar

(I avsnitt 7.2.1 och inledningen av 7.3.1)

Betänkandets förslag avser att förbättra ett informationsflöde som delvis ska bestå av rutinmässigt utbyte av stora mängder uppgifter mellan myndigheter eller mellan myndigheter och andra aktörer. Förslaget om uppgiftsskyldighet syftar till att uppnå en lättillämpad rättslig reglering och även underlätta för enskilda tjänstemän vid bedömningen av stödet för utlämnande. Den föreslagna lagen ska därför användas för rutinmässigt utlämnande av information till de brottsbekämpande myndigheterna.

Information om enskilda hos Utbetalningsmyndigheten och som omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten omfattas som utgångspunkt av absolut sekretess. Det innebär att en intresseavvägning ska föregå ett utlämnande,

enligt föreslagen reglering. Även uppgifter hos andra myndigheter som träffas av dessa bestämmelser torde i de flesta fall omfattas av bestämmelser om sekretess. För att myndigheter effektivt ska kunna fullgöra föreslagna uppgiftsskyldigheter krävs vidare att uppgifterna kan lämnas ut elektroniskt. För att utlämnanden ska kunna ske både rutinmässigt och elektroniskt måste en intresseavvägning göras på förhand. En intresseavvägning kan dock innebära praktiska svårigheter för tillämparen, särskilt inför behov av omfattande elektroniskt informationsutbyte. Utredningens erfarenhet är att flertalet myndigheter väljer en restriktiv tolkning vid sådana avvägningar och befarar därför att det kan dröja innan de föreslagna utökade möjligheterna till informationsutbyte tillämpas fullt ut och får avsett genomslag.

Utredningen bedömer därför att den föreslagna regleringen inte är tillräcklig eller ens lämplig att använda för rutinmässiga överföringar av information. Det bör därför övervägas om förslagen om uppgiftsskyldighet i den delen kan formuleras på annat sätt.

Förslaget om behovsprövning kan leda till att önskade effekter minskar eller helt uteblir

(Avsnitt 23.1 – författningskommentar avseende förslaget till lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna)

Av författningskommentaren till 4 respektive 5 §§ (se s. 747 och 752) förslaget till lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna framgår att vid utlämnande på begäran är det den brottsbekämpande myndigheten som bedömer om en uppgift behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Den utlämnande verksamheten avgör däremot närmare vilka specifika uppgifter som brottsbekämpningen kan anses ha behov av och som därför ska lämnas ut.

Utredningens erfarenhet är att behovsprövningar i dialog mellan utlämnande och mottagande myndighet är komplicerade. Utlämnande myndighet saknar inte sällan specifika insikter om den mottagande myndighetens verksamhet och behov. Med den konstruktion som föreslås läggs också en i vissa fall orimligt hög bevisbörda på mottagande myndighet att beskriva det behov som myndigheten gör gällande. Sammanfattningsvis bedömer utredningen att önskade effekter av förslagen i värsta fall helt kan utebli då det inte går att komma överens om vilken information som kan och bör lämnas ut. Utredningen föreslår därför en översyn av nuvarande föreslagna konstruktion för behovsprövning.

Hänvisning till fel paragraf

(9.6.4 Centrala studiestödsnämnden, sid 292)

I betänkandet anges att ”När den kommande Utbetalningsmyndigheten startat sin verksamhet kommer CSN ha möjlighet att begära ut kontouppgifter från Utbetalningsmyndigheten med stöd av 4 § förordningen (2023:462) om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten.”

4 § förordningen om transaktionskonto vid Utbetalningsmyndigheten rör möjligheten för *betalningsmottagaren* att ta del av uppgifter om sina egna utbetalningar. 3 § samma förordning ger däremot beslutande myndighet rätt att ta del av de uppgifter som rör den myndighetens utbetalningar och betalningsmottagare i systemet med transaktionskonto.

2. Övriga synpunkter

Utbetalningsmyndighetens uppdrag beskrivs på annat sätt än i myndighetens instruktion

(Sidan 363)

Beskrivningen av Utbetalningsmyndighetens uppdrag skiljer sig från myndighetens instruktion och utredningen anser att beskrivningen av uppdraget närmare bör följa instruktionen. Av instruktionen framgår att Utbetalningsmyndighetens uppdrag är att upptäcka, förhindra och förebygga felaktiga utbetalningar och att myndigheten ska utföra detta uppdrag via systemövergripande dataanalyser och granskningar respektive genom att ansvara för ett system för transaktionskonto. Nuvarande beskrivning i betänkandet kan tolkas som att dataanalys och granskning är ett separat uppdrag, skilt från uppdraget att upptäcka, förhindra och förebygga felaktiga utbetalningar.

Utbetalningsmyndigheten kan ha ytterligare information till stöd för brottsbekämpande myndigheter

(Sidan 364)

Betänkandet anger att Utbetalningsmyndigheten kommer ha betalningsinformation och kontouppgifter som kan vara av intresse för brottsbekämpande myndigheter. Utredningen delar den uppfattningen, men tolkar dock skrivningen som att detta enbart rör rena rådata inom ramen för systemet med transaktionskonto. Utredningen vill här lyfta fram även förädlad information inom ramen för dataanalys och granskning, vilken utredningen bedömer kan vara värdefull i det brottsförebyggande arbetet. Det bör därför tydliggöras att det inte endast kan komma att handla om rådata utan även om förädlade data.